

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Kaj Ahlsved : Musik stöpt efter rådande normer. Österbottens tidning 17.2.2019 s. 23.

Musik stöpt efter rådande normer

RECENSION. Det var inte svårt att föreställa sig ett dramatiskt händelseförlopp när Mellersta Österbottens kammarorkester medverkade på Vinteraccordeon.

KONSERT

"I tiden"

Mellersta Österbottens kammarorkester
Konservatoriets sal, Karleby
15 februari 2019 klockan 19
Tomas Djupsjöbacka, dirigent
Petteri Waris, ackordeon

KARLEBY. Senast Mellersta Österbottens kammarorkester (MÖK) medverkade i Karleby Vinteraccordeon (2017) uruppförde man Kalevi Aho's ackordeonkonsert. När orkestern nu efter ett års paus återvände bjöd man under ledning av dirigent Tomas Djupsjöbacka på en konsert i helhet där uruppförandet av Veli Kujalas nya ackordeonkonsert med Petteri Waris som solist var kvällens emotredda höjdpunkt.

Kompositören Veli Kujalas (f. 1976) nya konsert för ackordeon och stråkorkester bär det illustrativa namnet "Shape-Shifter" (2018). Namnet anspelar på det klangligt mångsidiga ackordeonet som förmåga att som musikalisk kameleont smälta in många olika typer av ensembler.

Dragspelet har också dramatiska och sångbara kvalitéer men konsertens namn var faktiskt välvald efter-

Mellersta Österbottens kammarorkester leddes av Tomas Djupsjöbacka under Vinteraccordeon i Karleby. FOTO: MARKKU JOKELA

som verket konstant böt form och gestalt, trots att det var stöpt i fyra satser. Det var inte svårt att föreställa sig ett dramatiskt händelseförlopp: till exempel en rymdkropp's föränderliga skepnad, en biologisk metamorfos eller evolution. Det fanns en del tangeringspunkter till Uljas Pulkkis (f. 1975) dubbelkonsert "Evolution" (2017) för accordeon, vänster-

hänt piano och stråkorkester som MÖK uruppförde på Musikfestspelen i Korsholm 2017.

I "Shape-Shifter" är ackordeonet inte solist i traditionell mening även om instrumentet ges mera solistiska och virtuosa partier när slutet nalkas. Snarare är ackordeonet det musikaliska kittet som håller samman verket men också den utvecklande länken och energin som förenar de olika klangliga formerna och stadierna. Ur det perspektivet har Kujala faktiskt komponerat en mera raffinerad orkestersats än solostämman. Stråksatsen hade bra energi och föll

uppenbarligen i god jord hos orkestern: Det riktigt lyste i kontrabasisternas ögon då de fick dominera och ta i med kraftfulla och hotfulla fortefortissimon.

Den fingerfärdige solisten Petteri Waris tacklade Kujalas finurliga föränderligheter fint. Han hade mer att ge och bjöd som extranummer på Wieniawskis "Scherzo Tarantelle".

KONSERTEN SOM HELHET bar det aningen slentrianmässiga namnet "I tiden". I sökandet efter ingångspunkter till det klingande nuet kan man konstatera att alla kompositörer är barn av sin tid och på något sätt reflekterar den, det vill säga stöper sin musik utgående från samtidens rådande normer – eller väljer att ställa sig mot dessa.

Intressant nog ramades konserten in med två arrangemang. Att göra ett arrangemang av ett tidigare verk innebär att man anpassar musiken för att framföras i en annan situation och form än den ursprungliga. Man stöper om musiken så den ska kunna resa mellan olika tider och (sociala) rum.

PÅ PAPPRETS SÅG konsertens inledningsnummer tråkigt ut. Varför välja att lyfta fram en serenad för tretton blåsinstrument skriven av en 17 år ung Richard Strauss år 1881 nu i ett över 100 år gammalt okänt ar-

rangemang för stråkar av Erwin Stein? Tji fick man, arrangemanget visade sig vara en vacker skapelse som Tomas Djupsjöbacka och MÖK med en själfull tolkning blåste ordentligt med livskraft i.

Som final framfördes Johannes Brahms stråksexsett i G-dur op. 36 (1865) men nu i ett mustigt stråkorkesterarrangemang från 1939 av svensken Kurt Atterberg. Atterberg var en förespråkare av den tyska musiktraditionen så som den manifesterades i till exempel Brahms musik och som "nationalklassicist" var han onökligen ur tiden när modernismens vindar svepte in över 1900-talet.

Tomas Djupsjöbacka har skördat stora framgångar som cellist och kammarmusiker och kan förstås Brahms sextett utan och innan. Den rutin kanaliserade han nu till klara, tydliga och välinstuderade musikaliska intentioner och med energiska tempon inspirerade han MÖK till en riktigt varm och intensiv Brahmsstolkning.

Att Djupsjöbacka lever och andas musik har det aldrig funnits tvivel om, men många pusselbitar i hans dirigentskap verkar ha fallit på plats nu. En mycket övertygande visit till Karleby. Efter många års tvivel återgav han mig också tron på Brahms musik.

Kaj Ahlsved

"Den fingerfärdige solisten Petteri Waris tacklade Kujalas finurliga föränderligheter fint."